herpy

ORMAR

Red-tailed Green Ratsnake

Gonyosoma oxycephalum

Gonyosoma oxycephalum är en stor, smal trädlevande orm från Sydostasiens regnskogar med smaragdgrön kropp, rödbrun svans och ett spetsigt huvud. Den blir upp till 2,4 m, är dagaktiv och lever i trädkronorna. Den kräver ett högt, fuktigt terrarium och en lugn ägare, eftersom temperamentet kan vara oberäkneligt.

Familj: Colubridae Tidigare namn: *Elaphe oxycephala; Coluber oxycephalus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**150-240 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15-20 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**150 × 60 × 150 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**25-29 °C**
Värmeplats	**29-30 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**70-80 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**36-48 mån.**
Kullstorlek	**3-12 ägg**
Inkubation	**90-125 dagar** vid 25-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Gonyosoma oxycephalum är en kraftig men smal snok med ett spetsigt, tydligt avgränsat huvud, stora ögon med runda pupiller och en lång, smidig kropp. Kroppen är sidoplattad och har breda bukfjäll med kraftiga sidokanter som ger ett stadigt grepp om grenarna: en anpassning till ett liv i träden. Ryggen är ljusgrön till mörkgrön, ofta med ett svart nätmönster mellan fjällen, och svansen är rödaktig till brun. Ett svart streck löper genom ögat. Tungan är svart, ofta med brunt och blått på sidorna. Huvudets ovansida kan vara mörkgrön till gulgrön. Vissa djur är grå, silverfärgade eller bruna, och en grå form med gult huvud förekommer på Panay i Filippinerna.

Nykläckta ungar är 40-50 cm långa och väger omkring 20 g. Vuxna djur är vanligen 150-200 cm, och stora honor kan nå upp mot 240 cm. Hanarna är något mindre och ofta tydligare färgade.

Arten beskrevs av Friedrich Boie 1827 efter djur från Java. Tidigare hette den *Elaphe oxycephala*, och det namnet förekommer fortfarande. Artnamnet kommer sannolikt från grekiskans oxys, spetsig, och kephale, huvud, efter huvudets form. När djuret känner sig hotat blåser det upp halsen så att det ser större ut, och det kan huggas snabbt. Temperamentet varierar från djur

till djur. Vissa djur blir lugna av regelbunden hantering, medan andra förblir försvarsberedda. Därför passar arten inte för nybörjare.

Utbredning och livsmiljö

Gonyosoma oxycephalum lever i stora delar av Sydostasien. Den finns i Thailand, Myanmar, Kambodja, Laos och Vietnam, på Malackahalvön, i Singapore och på Penang, i Indien på Andamanerna, i Indonesien på Sumatra, Java, Bali, Lombok, Borneo, Nias, Mentawaiöarna, Bangka, Belitung och många mindre öriken, och i Filippinerna bland annat på Luzon, Palawan, Panay, Negros och Bohol. Typlokalen är Java.

Arten har också uppgetts från Nikobarerna och Pulau Tioman, men förekomsten där är inte bekräftad.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien, Malaysia, Singapore, Indien, Myanmar (Burma), Thailand, Kambodja, Laos, Vietnam och Filippinerna.

LIVSMILJÖ

Arten är en äkta trädlevande art som nästan aldrig går ner på marken. Den lever i primär och sekundär regnskog i låglandet under 750 m. Den ligger ovanpå grenar eller gömmer sig i håligheter i träd, jagar i trädkronorna och är dagaktiv.

I naturen äter den nästan uteslutande fåglar, fågelägg, ödlor och fladdermöss. Den hänger i grenarna och griper bytet i luften. Klimatet i utbredningsområdet är varmt och fuktigt året runt, med regn större delen av året och små temperaturväxlingar, och bara något svalare på natten.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur behöver ett högt, rymligt terrarium på minst 150 × 60 × 150 cm (längd × bredd × höjd). Arten är en aktiv klättrare, och höjden är viktigare än golvytan. Större är bättre, gärna 180 × 70 × 150 cm eller mer. Ungar kan börja i ett mindre plastterrarium på ca 45 × 25 × 25 cm med vattenskål, ett gömställe och hushållspapper som botten, men de ska snabbt flyttas till ett högt terrarium. Terrariet ska ha god ventilation och kunna låsas, eftersom arten är stark och lätt rymmer.

Inred med tjocka och tunna grenar på flera höjder, vågräta viloplatser, klättergrenar och gott om lövverk, levande eller konstgjort, som ger skydd. Ge ett torrt och ett fuktigt gömställe längst ner och gärna ett högt upp. Som botten passar kokosjord eller dammfri träflis, som håller kvar fukten och binder lukten, eftersom arten har många och illaluktande avföringar. Ta bort smutsig botten efter varje avföring och byt botten ordentligt varje månad. Terrariet får inte stå ständigt vått, eftersom stillastående fukt ger hud- och lunginfektioner. Håll ett djur per terrarium, utom när ett par parar sig.

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen vara 25-29 °C. En varm plats i terrariets övre del får nå 29-30 °C, men inte mer. Arten tål inte hög värme, så se upp för överhettning, särskilt på sommaren. På natten får temperaturen sjunka några grader till 22-25 °C.

Använd en keramisk värmelampa, en värmekabel eller en värmematta styrd av en termostat, och placera värmekällan så att ormen inte kan komma åt den. Mät med termometrar i både övre och nedre delen. Vinterkyla behövs inte.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 70-80 %, och den bör variera något mellan dag och natt. Spraya terrariet 1-2 gånger om dagen så att luften hålls fuktig och regntiden efterliknas, och se till att ytorna torkar upp igen. Ständig kondens och stillastående luft ger mögel och infektioner.

Ställ alltid fram en stor vattenskål som ormen kan ligga i, och byt vattnet ofta. Vissa djur, särskilt nyligen vildfångade, dricker helst droppar från bladen, så spraya ordentligt också för att ge dem vatten. Under hudömsningen hjälper ett fuktigt gömställe och extra sprayning, och efter varje hudömsning kontrolleras ögon, svansspets och kloak med avseende på hudrester.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv, och en jämn dygnsrytm med omkring 12 timmars ljus och 12 timmars mörker året runt är viktig, även för avel. Ett rum med dagsljus räcker; annars används LED- eller lysrör i terrariet, så att djuret kan skilja på dag och natt. UVB är inte dokumenterat som nödvändigt för arten. Utan dagsljus i rummet kan ett UVB-rör med låg styrka (Ferguson-zon 1-2) användas över en del av terrariet, så att djuret kan välja att gå dit eller bort. Håll värmelampor och UVB-rör utom räckhåll, så att ormen inte bränner sig på dem.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Gonyosoma oxycephalum äter hela bytesdjur. I naturen är det fåglar, fågelägg, ödlor och fladdermöss, och i terrarium kan arten vänjas vid frysta och upptinade gnagare. Möss, råttor och kycklingar används, och kycklingar är ofta det föredragna bytet. Vildfångade djur kan vara svåra att få att äta. Levande byte avråds, eftersom bytesdjuret kan skada ormen.

Bytet ska vara ungefär lika brett som ormens tjockaste del. Tina det i kylskåp och värm det till omkring 38 °C före utfodring. Unga djur matas var 5:e-7:e dag, halvvuxna var 7:e-10:e dag och vuxna djur var 10:e-14:e dag. En hona som ska användas i avel får mat oftare, upp till var femte dag. Inför avelssäsongen matas honan helst bara med kycklingar, eftersom gnagare innehåller mer kalk och ger hårdare äggskal. Arten har en hög ämnesomsättning och lämnar flera stora avföringar efter varje måltid. Låt djuret vara i fred i minst 48 timmar efter en måltid.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Gonyosoma oxycephalum är försvarsberedd och kan vara oberäknelig. När den känner sig hotad blåser den upp halsen, fräser och huggs. Bett är inte giftiga, men kan vara djupa och obehagliga. Vissa djur blir lugna av försiktig och regelbunden hantering, medan andra förblir nervösa. Hantera bara djuret när det är nödvändigt: vid rengöring, flytt och kontroll.

Närma dig alltid ormen lugnt, stötta kroppen och undvik hastiga rörelser. Lyft aldrig i svansen. Låt inte handen komma ner över huvudet, utan från sidan. Nya djur får två veckors ro innan de hanteras, och vildfångade djur bör helst inte hanteras i början. Arten är solitär och ska hållas ensam. Den är stark och klättrar, så terrariet måste kunna låsas.

Utmärglade eller slöa nyförvärvade djur har ofta parasiter och ska till veterinären.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna är något mindre än honorna och ofta tydligare färgade. Könet bestäms säkert genom sondering, som bör utföras av en veterinär eller en erfaren ägare. Arten blir könsmogen efter 3-4 år.

PARNING

En kortvarig sval period med en sänkning av nattemperaturen på 1-3 °C kan sätta igång avel, men är inte nödvändig. Med en fast dygnsrytm och en bra temperaturgradient kommer friska honor också igång av sig själva. Ge honan mer mat under tiden före parning. Om aveln har satts igång med temperaturstyrning ska paret hållas åtskilt tills temperaturen är tillbaka på normal nivå, och först därefter sammanföras. Ett par kan också vara tillsammans året runt, men ska skiljas åt vid utfodring.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger äggen omkring 60 dagar efter ägglossningen, kort efter en hudömsning. En kull är på 3-12 ägg. Äggen är 60-70 mm långa och sitter ofta ihop i en klump; försök inte skilja dem åt. Ett etablerat par kan få flera kullar per år. Ge henne en sluten äggläggningslåda med fuktig sphagnum eller vermikulit, så att hon inte håller kvar äggen. En hona som just har lagt ägg behöver rikligt med foder för att komma till krafter.

INKUBATION

Äggen tas försiktigt ut utan att vändas och läggs ovanpå, inte ner i, ett fuktigt underlag av perlit och vatten i viktförhållandet 1:1. Luftfuktigheten kring äggen ska vara hög, 85-95 %. Vid 25-29 °C kläcks ungarna efter 90-125 dagar; ju lägre temperatur, desto längre ruvningstid. Ruva inte varmare än 29 °C, eftersom för hög temperatur ger fler missbildade och döda ungar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nykläckta ungar är 40-50 cm och väger omkring 20 g. De placeras en och en i små terrarier på ca 45 × 25 × 25 cm med vattenskål, ett gömställe och hushållspapper som botten, och flyttas till större terrarier med grenar när de växer. Första foder är små upptinade möss i ungens tjocklek, och ungar matas var 5:e-7:e dag. Ungar är ofta nervösa och huggs.

Hälsa och vanliga misstag

Vildfångade djur är ofta utmärglade, torra och fulla av parasiter, medan uppfödda djur normalt är härdiga om miljön är rätt. De typiska problemen är:

- Hud- och lunginfektioner vid ständigt våt botten, kondens eller stillastående luft. Tecken är väsande andning, slem och öppen mun.
- Överhettning vid temperaturer över 30 °C. Se till att terrariet inte blir för varmt på sommaren.
- Parasiter och kvalster, särskilt hos vildfångade djur. Låt undersöka ett avföringsprov.
- Dåliga hudömsningar vid för låg fuktighet. Ge ett fuktigt gömställe och spraya mer under hudömsningen.
- Ätproblem hos vildfångade djur och djur som är stressade.
- Skador från värmekällor och från levande byte.

Ett friskt djur har klara ögon, ett fast grepp och en rund kropp utan synliga revben. Väg djuret varje månad. Kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur om ormen inte äter på flera veckor, går ner i vikt, har andningsproblem eller har förändringar i huden.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.